

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YETERLİK VE TEZ İZLEME UYGULAMA USUL VE ESASLARI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – Bu Uygulama Esaslarının amacı; Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne bağlı Anabilim dallarında yürütülen tüm Doktora programlarında yapılan Yeterlik, Tez İzleme Komitesi, Tez Önerisi ve Tez İzleme Sınavlarının yapılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – Bu Uygulama Usul ve Esasları; Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne bağlı anabilim dallarında yürütülen tüm doktora programlarına ilişkin hükümleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – Bu Uygulama Usul ve Esasları; (1) 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 'Yükseköğretim Kurulu Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'ne, (2) 05.10.2017 tarihli ve 30201 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 'Marmara Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'ne ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – Bu Uygulama Usul ve Esaslarında geçen;

- (1) Anabilim/Bilim Dalı; Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne bağlı anabilim ve bilim dallarını,
- (2) Enstitü Anabilim Dalı Başkanı: Enstitüde eğitim programı bulunan ilgili anabilim dalı başkanını,
- (3) Yeterlik Komitesi; Doktora Yeterlik sınavı jürisini belirleyen komiteyi,
- (4) Yeterlik Sınavı Jürisi; Yeterlik Komitesi tarafından belirlenen beş kişilik jüriyi,
- (5) İzleme Komitesi; Doktora programlarında üç kişilik tez izleme komitesini,
- (6) GANO; Genel ağırlıklı not ortalamasını,
- (7) Enstitü Yönetim Kurulu: Müdürün başkanlığında, müdür yardımcıları ve Enstitü Kurulu tarafından üç yıl için seçilecek üç öğretim üyesinden oluşan ilgili kurulu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Doktora Yeterlik Sınavlarına İlişkin Usul ve Esaslar

MADDE 5 – (1) Yeterlik sınavı; doktora programlarında derslerini, seminerini tamamlayan ve GANO'su en az 3,00/4.00 olan öğrencinin, alanındaki temel konular ve kavramların yanı sıra hazırlayacağı tez ile ilgili bilimsel araştırma derinliğine sahip olup olmadığını ölçmek amacıyla yapılır.

(2) Yeterlik sınavına yüksek lisans derecesi ile kabul edilen öğrenci en geç beşinci yarıyılın sonuna kadar girer. Yeterlik sınavına bu süreler içinde girmeyen öğrenci başarısız sayılarak Üniversite ile ilişkisi kesilir.

(3) Yeterlik sınavları; anabilim dalı başkanlıklarının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulunun kararı ile onaylanan beş kişiden oluşan “Doktora Yeterlik Komiteleri” tarafından düzenlenir ve yürütülür.

(4) Doktora yeterlik komitesi tarafından oybirliği ile belirlenen yeterlik sınavı jürisi, en az ikisi Üniversite kadrosunun dışından olmak üzere, danışman dâhil beş öğretim üyesinden oluşur.

- Beş kişilik yeterlik sınavı jürisinde en az iki profesör unvanına sahip öğretim üyesi olması,
- Birisinin profesör olması durumunda en az ikisinin doçent unvanına sahip öğretim üyesi olması esastır.

(5) Bir öğrenci bir yılda en fazla iki defa yeterlik sınavına girebilir. Yeterlik sınavları Ocak-Haziran ve Temmuz-Aralık dönemlerinde olmak üzere yılda iki defa yapılır.

- Ancak birbirini takip eden iki sınav arasından en az **dört ay** geçmesi gerekir. **(Değişik cümle:YKK-30/10/2019)**
- Yeterlik sınavının yapılacağı yer ve saat, sınav tarihinden en geç yedi gün önce enstitüye tez danışmanı tarafından yazılı olarak bildirilir.

(6) Yeterlik sınavı; yazılı ve sözlü olarak iki bölüm halinde yapılır. Yazılı sınavda başarılı bulunan öğrenci sözlü sınava alınır. Yeterlik sınav jürileri, öğrencinin yazılı ve sözlü sınavlardaki nihaî başarı durumunu değerlendirirken her bir jüri üyesinin verdiği notları ayrı ayrı dikkate alarak, öğrencinin başarılı veya başarısız olduğuna salt çoğunlukla karar verir. Yeterlik sınav sonucu, enstitü anabilim dalı başkanlığınca yeterlik sınavını izleyen üç gün içinde enstitüye tutanakla bildirilir. Sınavda başarısız olan öğrenci, bir sonraki yarıyıl aynı jüri önünde tekrar sınava alınır. **(Değişik cümle:YKK-31/10/2019-2019-36-1)**

- Doktora yeterlik yazılı ve sözlü sınavlarının başarı notu 100 üzerinden 75'tir.
- Olumsuz oy kullanan üyenin/üyelerin gerekçelerini tutanağa eklemeleri gerekir.
- Enstitü yönetim kurulunun gerekli görmesi halinde sınav tarihi ve yeri değiştirilebilir.
- Öğrencinin tez danışmanı, yeterlik jürisine mazereti nedeniyle katılamayacak olan üyenin durum nu enstitüye bildirir, yerine yedek jüri üyesinin katılımını sağlar.
- Yeterlik yazılı sınavı süresi en az 90 dakika, sözlü sınavı süresi en az 60 dakikadır.

(7) Yeterlik sınavı jürisi, yeterlik sınavını başaran bir öğrencinin, ders yükünü tamamlamış olsa bile, toplam kredi miktarının üçte birini geçmemek şartıyla fazladan ders/dersler almasını isteyebilir. Öğrenci, ilgili enstitü kararıyla belirlenecek dersleri başarmak zorundadır.

(8) Doktora Yeterlik sınavı toplantıları öğretim elemanları, lisansüstü öğrenciler ve alanın uzmanlarından oluşan dinleyicilerin katılımına açık olarak yapılır.

(9) Doktora Yeterlik sınavının herhangi bir aşamasına girmeyen ve/veya yeterlik sınavına girmek için başvuruda bulunarak süreci başlatan ancak geçerli bir mazereti olmaksızın sınava girmeyen öğrenci başarısız kabul edilir. **(Değişik cümle:YKK-31/10/2019)**

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Doktora Tez Öneri ve İzleme Sınavlarına İlişkin Usul ve Esaslar

MADDE 6 – (1) Doktora programlarında yeterlik sınavında başarılı olan öğrenciler için danışmanın tavsiyesi dikkate alınarak, bilim dalı başkanının bilgisi, anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulunun onayı ile bir ay içinde izleme komitesi oluşturulur. Tez izleme komitesi, danışmanın yanı sıra anabilim dalı içinden ve dışından birer üye olmak üzere üç öğretim üyesinden oluşur.

- a. İzleme komitesinde en az bir profesör unvanına sahip öğretim üyesi veya iki doçent unvanına sahip öğretim üyesi olması esastır.
- b. Tez izleme komitesinin kurulmasından sonraki dönemlerde gerekçesini belirterek, tez danışmanının görüşü, bilim dalı başkanının bilgisi, Anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile üyelere değişiklik yapılabilir.

(2) Doktora yeterlik sınavını başarı ile tamamlayan öğrenci, en geç altı ay içinde, yapacağı araştırmanın amacını, yöntemini ve çalışma planını kapsayan tez önerisini tez izleme komitesi önünde sözlü olarak savunur.

- a. Öğrenci, tez önerisi ile ilgili yazılı bir raporu sözlü savunmadan en az on beş gün önce komite üyelerine dağıtır.
- b. Tez danışmanı zorunlu nedenlerle jüriye katılamayacak üyenin durumunu sınav tarihinden önce enstitüye yazılı olarak bildirir ve en kısa sürede yeni bir tarih belirler.
- c. Tez izleme komitesi üye tam sayısı ile toplanır, öğrencinin sunduğu tez önerisinin kabul, düzeltme veya reddedileceğine salt çoğunlukla karar verir.
- d. Olumsuz oy kullanan üye, gerekçelerini de bildirmekle yükümlüdür.
- e. İzleme komitesi düzeltme kararını verdiğinde öğrenciye bir ay süre verir. Bu süre sonunda kabul veya red yönünde verilen karar, enstitü anabilim dalı başkanlığınca işlemin bitişini izleyen üç gün içinde enstitüye tutanakla bildirilir.
- f. İzleme toplantıları üniversite birimleri dışında bir yerde yapılamaz

(3) Tez önerisi reddedilen öğrenci, yeni bir danışman ve/veya tez konusu seçme hakkına sahiptir. Bu durumda yeni bir tez izleme komitesi atanabilir.

- a. Programa aynı danışmanla devam etmek isteyen öğrenci üç ay içinde, danışman ve/veya tez konusunu değiştiren öğrenci ise altı ay içinde tekrar tez önerisi savunmasına alınır.
- b. Tez önerisi bu savunmada da reddedilen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.
- c. Tez önerisinin kabul edilmesi durumunda, öneri Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile kesinleşir.

(4) Tez önerisi tez izleme komitesince kabul edilen öğrenci, Tez danışmanı veya Tez İzleme Komitesince uygun görüldüğü takdirde dokuzuncu yarıyılının sonuna kadar yeni bir tez önerisi yapabilir.

(5) Yeterlik sınavından başarılı olup, tez önerisi savunmasına geçerli bir mazereti olmaksızın altı ay içinde girmeyen öğrenci başarısız sayılarak tez önerisi reddedilir.

(6)Tez İzleme Komitesi; Ocak-Haziran ve Temmuz-Aralık dönemlerinde birer defa olmak üzere yılda en az iki defa toplanarak öğrencinin yaptığı çalışmalarını değerlendirir.

- a. Öğrenci; birinci tez izleme raporunu; tez önerisi enstitü yönetim kurulu tarafından kabul edildikten en az iki ay sonra, komite üyelerine yazılı olarak sunabilir.
- b. Öğrenci, tez izleme toplantılarından en az bir ay önce komite üyelerine yazılı bir rapor sunar. Bu raporda o ana kadar yapılan çalışmaların özeti ve bir sonraki dönemde yapılacak çalışma planı belirtilir.
- c. Tez izleme komitesi, üye tam sayısı ile toplanır. Salt çoğunlukla "başarılı" veya "başarısız" olarak karar verir. Verilen karar, enstitü anabilim dalı başkanlığınca işlemin bitişini izleyen üç gün içinde enstitüye tutanakla bildirilir.
- d. Olumsuz oy kullanan üye, gerekçelerini de bildirmekle yükümlüdür.
- e. Birbirini takip eden iki tez izleme toplantısı arasında en az dört ay olması gerekir.
- f. Toplantılara geçerli bir mazereti olmaksızın katılmayan öğrenci, izlemenin o dönemi için başarısız kabul edilir.
- g. Komite tarafından birbirini takip eden iki toplantıda veya üç farklı toplantıda başarısız bulunan öğrencinin Üniversite ile ilişkisi kesilir.

(7)Tez izleme komitesi toplantıları öğretim elemanları, lisansüstü öğrenciler ve alanın uzmanlarından oluşan dinleyicilerin katılımına açık olarak yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Yürütme

MADDE 7 – Bu Uygulama Usul ve Esaslarını Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü yürütür.

Geçerlilik Tarihi

MADDE 8 - Bu Uygulama Usul ve Esasları, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nda kabul edildiği tarih itibariyle yürürlüğe girer.

